

2. DOMAČA NALOGA

Rešitve stisnite v ZIP datoteko z imenom `ime-priimek-vpisna-2.zip` in jih oddajte preko sistema Moodle (<http://ucilnica.fmf.uni-lj.si>) najkasneje do 18. januarja 2017 do 23:55. Datoteka naj vsebuje kratko poročilo napisano v **LaTeXu** ali **Wordu**. Zraven priložite programe (s komentarji) in opisne datoteke s katerimi ste naloge rešili.

1. Cash-Karp metoda

Ena izmed pomembnih prednosti enočlenskih metod v primerjavi z veččlenskimi metodami za reševanje NDE je, da lahko dokaj učinkovito prilagajamo korak h . Ena izmed znanih metod, ki sodijo v razred ugnezenih Runge-Kutta metod je Cash-Karp metoda, ki je naslednje oblike:

$$k_1 = f(x, y)$$

$$k_2 = f\left(x + \frac{1}{5}h, y + \frac{1}{5}hk_1\right)$$

$$k_3 = f\left(x + \frac{3}{10}h, y + \frac{3}{40}hk_1 + \frac{9}{40}hk_2\right)$$

$$k_4 = f\left(x + \frac{3}{5}h, y + \frac{3}{10}hk_1 - \frac{9}{10}hk_2 + \frac{6}{5}hk_3\right)$$

$$k_5 = f\left(x + h, y - \frac{11}{54}hk_1 + \frac{5}{2}hk_2 - \frac{70}{27}hk_3 + \frac{35}{27}hk_4\right)$$

$$k_6 = f\left(x + \frac{7}{8}h, y + \frac{1631}{55296}hk_1 + \frac{175}{512}hk_2 + \frac{575}{13824}hk_3 + \frac{44275}{110592}hk_4 + \frac{253}{4096}hk_5\right)$$

$$y_{n+1} = y_n + \frac{37}{378}hk_1 + \frac{250}{621}hk_3 + \frac{125}{594}hk_4 + \frac{512}{1771}hk_6$$

$$\tilde{y}_{n+1} = y_n + \frac{2825}{27648}hk_1 + \frac{18575}{48384}hk_2 + \frac{13525}{55296}hk_4 + \frac{277}{14336}hk_5 + \frac{1}{4}hk_6$$

V nadaljevanju je predstavljen Algoritem 1, ki s pomočjo te metode učinkovito prilagaja korak h .

V Matlabu napišite funkcijo

```
function sez =CashKarp(fun,a,b,y0,tol,hmin,hmax,gamma),
```

ki za dano funkcijo `fun` in začetni približek `y0` reši diferencialno enačbo prvega reda na intervalu $[a, b]$. Korak h mora biti ves čas algoritma v mejah med `hmin` in `hmax`, `tol` je toleranca oz. natančnost, ki nastopa v algoritmu, `gamma` pa je varnostni faktor (običajno med 0 in 1). Funkcija naj vrne matriko `sez`, kjer prva vrstica predstavlja x -komponente, druga pa y -komponente numeričnih približkov.

Delovanje napisane funkcije preizkusite tako, da rešite naslednjo nalogo:

S pomočjo Cash-Karp metode poiščite rešitev naslednje diferencialne enačbe 1. reda,

$$y' = 2 \sin(2y) + 3 \cos(4x), \quad x \in [0, 2], \quad y(0) = 1,$$

Algoritem 1

Input: krajišči a, b ; začetni pogoj y_0 ; toleranca ϵ ; maksimalni korak h_{\max} ; minimalni korak h_{\min} ; varnostni faktor γ ;

Output: matrika 'sez'

```
1:  $x = a$ ;  
2:  $y = y_0$ ;  
3:  $h = h_{\max}$ ;  
4:  $\text{sez} = [x; y]$ ;  
5:  $\text{konec} = 1$ ;  
6: while  $\text{konec} = 1$  do  
7:    $k_1 = f(x, y)$ ;  
8:    $k_2 = f(x + \frac{1}{5}h, y + \frac{1}{5}hk_1)$ ;  
9:    $k_3 = f(x + \frac{3}{10}h, y + \frac{3}{10}hk_1 + \frac{9}{40}hk_2)$ ;  
10:   $k_4 = f(x + \frac{3}{5}h, y + \frac{3}{10}hk_1 - \frac{9}{10}hk_2 + \frac{6}{5}hk_3)$ ;  
11:   $k_5 = f(x + h, y - \frac{11}{54}hk_1 + \frac{5}{2}hk_2 - \frac{70}{27}hk_3 + \frac{35}{27}hk_4)$ ;  
12:   $k_6 = f(x + \frac{7}{8}h, y + \frac{1631}{55296}hk_1 + \frac{175}{512}hk_2 + \frac{575}{13824}hk_3 + \frac{44275}{110592}hk_4 + \frac{253}{4096}hk_5)$ ;  
13:   $R = \left| -\frac{277}{64512}k_1 - \frac{18575}{48384}k_2 + \frac{250}{621}k_3 - \frac{6925}{202752}k_4 - \frac{277}{14336}k_5 + \frac{277}{7084}k_6 \right|$ ;  
14:  if  $R \leq \epsilon$  or  $h \leq h_{\min}$  then  
15:     $x = x + h$ ;  
16:     $y = y + \frac{37}{378}hk_1 + \frac{250}{621}hk_3 + \frac{125}{594}hk_4 + \frac{512}{1771}hk_6$ ;  
17:     $\text{sez} = [\text{sez}, [x; y]]$ ;  
18:     $h = \min \left\{ h_{\max}, \max \left\{ h_{\min}, \gamma \left( \frac{\epsilon}{R} \right)^{1/5} h \right\} \right\}$ ;  
19:    if  $h \geq b$  then  $\text{konec} = 0$ ;  
20:    else if  $x + h > b$  then  $h = b - x$ ;  
21:    if  $h < h_{\min}$  then  $\text{konec} = 0$ ;  
22: return  $\text{sez}$ 
```

pri čemer naj velja

$$\text{tol} = 10^{-6}, \quad \text{hmin} = 0.01, \quad \text{hmax} = 0.2, \quad \text{gamma} = 0.9.$$

Narišite graf numeričnih približkov. Na isto sliko narišite še graf numeričnih približkov, ki jih izračunate z Runge-Kutta metodo reda 4, kjer za konstanten korak h vzemite $h = \text{hmax}/2$. Za obe metodi izpišite tudi numerični približek za $y(2)$.

2. Veččlenske metode

V Matlabu napišite naslednja dva programa za reševanje začetnih problemov.

a) Napišite program

```
function res=AdamsBashSistem(fun,a,b,y0,h),
```

ki prejme funkcijo fun , interval $[a, b]$, začetni približek y_0 ter korak h in s pomočjo 4-členske Adams-Bashforthove metode reši sistem diferencialnih enačb 1. reda. Program naj vrne matriko res , kjer so zapisani približki za vrednosti y_i (prva vrstica) in odvode y'_i (druga vrstica).

b) Napišite program

```
function res=MilneSistem(fun,a,b,y0,h),
```

ki prejme funkcijo **fun**, interval $[a, b]$, začetni približek **y0** ter korak **h** in s pomočjo Milneove prediktor-korektor metode reda 4 reši sistem diferencialnih enačb 1. reda. Program naj vrne matriko **res**, kjer so zapisani približki za vrednosti y_i (prva vrstica) in odvode y'_i (druga vrstica).

Napisani funkciji preizkusite pri reševanju naslednje naloge:

Naj bo

$$y'' - \frac{1}{3}y^2y' + 3xy = 0, \quad y(0) = 0, \quad y'(0) = 1,$$

diferencialna enačba drugega reda na intervalu $[a, b] = [0, 10]$. Enačbo prevedite na sistem diferencialnih enačb prvega reda in ga rešite z metodama opisanima pod točko a) in b). Korak h naj bo enak 0.1. Poiščite rešitev na intervalu $[a, b]$. Začetne približke pri obeh metodah izračunajte z Runge-Kutta metodo 4. reda. Rešitvi $(x, y(x))$, $x \in [a, b]$, dobljeni z obema metodama narišite na isti graf z različnima barvama. Postopek ponovite še za korak $h = 0.05$. Za obe izbiri h in obe metodi izpišite še numerične približke $y(b)$.

3. Posebna metoda za reševanje diferencialne enačbe 2. reda

Funkcija y je dana kot rešitev začetnega problema

$$y'' = -xy, \quad y(0) = 1, \quad y'(0) = 0.$$

Z Newtonovo metodo poiščite numerični približek za peto ničlo funkcije y . Vrednosti in odvode funkcije y računajte z Runge-Kutta metodo reda 4.